

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1868.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 450.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Και

ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ.

Τὰ τραπεζογραμμάτια είναι ὁμολογία ἐκδιδόμε-
 ναι ὑπὸ τραπεζιτῶν ἢ τραπεζιτικῶν ἐταιριῶν, ὑπὸ
 τὸν τύπον συνήθως ὁμολόγου πληρωτέου εἰς τὸν κο-
 μιστὴν ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ. Εἶναι δὲ καὶ τὸ ἰσχυρότα-
 τον ὄργανον τῆς πίστεως, ὡς ἀντικαθιστῶντα τὸ ἐν
 τῇ κυκλοφορίᾳ ἀργύριον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἶδος ὀργά-
 νου. Ἀλλ' εἰ καὶ φέρουσι τὸν τύπον ὁμολόγου, πλη-
 ρωτέου εἰς τὸν κομιστὴν, ὃ ἐπ' αὐτῶν ὁμοῦς τύπος
 εἶναι ἐπουσιώδης· διότι καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος ὑπο-
 χρεώσεως τραπεζῶν ἢ τραπεζίτου ἔχει τὴν αὐτὴν
 ἰσχύον. Τέλος τὰ τραπεζογραμμάτια εἶναι εἰς ἐκ τῶν
 πολλῶν τύπων τῶν συνήθων ὁμολόγων καὶ ἀποτε-
 λοῦσι μίαν ἐκ τῶν μεγάλων διακρίσεων εἰς αἷς τὰ ὄρ-
 γανα τῆς πίστεως διακροῦνται. Αἱ κατωτέρω παρα-
 τηρήσεις, ὡς ἀποτελοῦσαι μέρος τοῦ περὶ πίστεως ἐν
 γένει θέματος ἔπρεπε νὰ γίνωσιν ἐπὶ τῆς συζητήσεως
 τοῦ ὅλου. Ἀλλ' ἐπιδὴ καὶ περὶ τῆς φύσεως τῶν τρα-
 πεζογραμμάτων ὑπάρχουσιν εἰς τὸ κοινὸν πολλαὶ
 πολὺ διάφοροι καὶ πολλαῖς ἀντιφατικαὶ δοξασαί,
 ἐνομίσασμεν συντελεστικόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν τινῶν,
 ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ἐσφαλμένων, νὰ ἐξετάσωμεν ἐν

συντόμῳ τινὰς ἐκ τῶν περὶ τούτου γνώμας χωρι-
 στά, καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἢ περὶ τοῦ ἀντικειμένου
 τούτου ἔρευνα, καὶ τοι σύντομος, οὐ μόνον θέλει
 συντελέσει, ὡς ἐλπίζομεν, εἰς τὴν ὀρθὴν κατανόησιν
 τῆς φύσεως καὶ τῆς διακονίας τῶν τραπεζογραμμά-
 τιων, ἀλλὰ καὶ θέλει ἀποκαλύψει τινὰ ἐκ τῶν σο-
 φισμάτων, τῶν ὁποίων γίνεται συνήθως χρῆσις εἰς
 τὴν χρηματιστικὴν. Πρὸς πλειοτέραν δὲ σαφείνειαν
 παραθέτομεν γενικὰς τινὰς οἰκονομικὰς ἐννοίας, ἐφ'
 ὧν ἢ περὶ πίστεως θεωρία στηρίζεται·

α) Πίστις εἶναι ἡ ὀνομασία εἰδῶν τινῶν ἀύλου
 ἰδιοκτησίας, κλυομένη ἐπίσης ὀφειλή. Εἶναι πα-
 ρὸν δικαίωμα ἐπὶ μελλούσης πληρωμῆς.

β) Οἰκονομικὸν στοιχεῖον, ἢ συστατικὸν πλοῦτος,
 εἶναι πᾶν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπιδεκτικὸν κα-
 ταμετρήσεως, ἢ τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ
 ἀγοράζειν τι.

γ) Πᾶν τὸ ἀνταλλαττόμενον χωριστὰ εἶναι χωρι-
 στὴ ἰδιοκτησία, εἶναι οἰκονομικὸν στοιχεῖον, ἢ πλοῦτος.

δ) Ἰδιοκτησία δὲν εἶναι πρᾶγμα, ἀλλὰ δικαίωμα.

ε) Τὸ δικαίωμα τοῦτο διακροῖται εἰς δικαίωμα
 ἐπὶ πραγμάτων ὑπαρχόντων ἤδη, καὶ εἰς δικαίωμα
 ἐπὶ πραγμάτων μὴ ὑπαρχόντων, μὲν ἀλλὰ τὰ ὁποῖα
 θέλουσιν ὑπάρξει εἰς τὸ μέλλον καὶ

ς) Ἀξία εἶναι ἡ μεταξὺ δύο οἰκονομικῶν ποσο-
 τήτων σχέσις, οἷς δῆποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι αὐτῇ,

διαρκούς ἢ ἐξιτήλου, παρούσα ἢ μέλλουσα, εἰδικὴ ἢ γενικὴ.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν, ἀρχόμεθα τῶν παρατηρήσεων (1).

Ὁ Τουργότος, καθ' ἡμᾶς συνεισέφερε μεγάλως εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ὑποστηρίζας δι' ἀκαταμχλήτων ἐπιχειρημάτων τὴν δόξαν ὅτι τὸ χρῆμα εἶναι χωριστὸν καὶ ἀνεξάρτητον πρᾶγμα ἢ ἀντικείμενον ἀξίας (2), ἀπέναντι τῆς δοξασίας ὅτι τὸ χρῆμα εἶναι ἢ ἀπόδειξις ἢ ὁ παραστάτης τῆς ἀξίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ ἡ περὶ χρημάτων θεωρία συνήθως μέχρι τοῦδε ἐστηρίζετο, δηλαδή, ὅτι, τοῦ ἀργυρίου ὄντος τοῦ σημείου ἢ τοῦ παραστάτου τοῦ ὕλικου πλούτου, ἦτο ὅλως ἀδιάφορος ἢ ὕλικὴ αὐτοῦ παράστασις· καὶ ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ τοσοῦτον χρῆμα ἐν τινι τόπῳ, ὅσος καὶ ὁ ὀλικὸς τοῦ τόπου ἐκείνου πλούτος· τοσοῦτο μόνον ποσὸν χρήματος ἐκ χαρτίου ἐπομένως ἐδύνατο νὰ δημιουργηθῇ, ὅταν ἤθελεν ἀντιπροσωπεύει ὀλίγηρον τὸ ποσὸν τοῦ ἐν τῷ τόπῳ ὑπάρχοντος ὕλικου πλούτου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Τουργότου εἰσαχθεῖσα, ὑποστηριχθεῖσα καὶ ἀποδειχθεῖσα πεστικώτατα ἀνωτέρω δοξασία ἐγένετο παραδεκτὴ ἕκτοτε ὑφ' ὅλων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων καὶ κατέστη καθολικὴ ἀρχὴ εἰς τὴν χρηματιστικὴν. Ἀλλ' ὁ Τουργότος μείνας μέχρι τοῦ σημείου τούτου, ἀρῆκε τὸ ἔργον τοῦ ἡμιτελές· διότι δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ χρῆμα εἶναι ἀνεξαρτήτου ἀξίας, ἀλλ' καὶ ὁποῖον ποσὸν χρημάτων εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰς καθημερινὰς συναλλαγὰς τόπου τινός· ἐπειδὴ ὁμοίως ἢ περὶ τούτου ἀνάπτυξις θέλει μᾶς ἀπομακρύνει τοῦ προκειμένου, παρατηροῦμεν ἀπλῶς, ὅτι ὅταν ἀνταλλαγὴ πραγμάτων ἴσης ἀξίας γίνεται οὐδεμία περίσταται ἀνάγκη χρημάτων. Ὅταν ὁμοίως τὰ ἀνταλλαττόμενα εἶναι ἀνίσου ἀξίας, τότε ποσὸν τι ἀργυρίου ἀπαιτεῖται πρὸς ἐξίσωσιν. Ὄθεν τὸ ποσὸν τοῦ ἀπαιτουμένου χρήματος, εἶναι τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς, τῆς ἐνδεχομένης νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως ἀνίσων ἀξιών, ἂν τὸ ἀργύριον δὲν ὑπῆρχεν. Οὕτω τὸ χρῆμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι γενικὸν ὄργανον πίστεως, καὶ ἐνταῦθεν ἀποδεικνύεται οὐ μόνον ὅτι τὸ χρῆμα εἶναι ἀνεξάρτητον ποσόν, ἀλλὰ καὶ ὀρίζεται τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῦ ποσόν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Τουργότος καὶ ὁ Σήϋ, οἱ τοσοῦτον συντελέσαντες εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ὑγιούς ταύτης δοξασίας, οἱ αὐτοὶ συνετέλεσαν ἐπίσης εἰς τὴν κατ' ἴσιν βαθμὸν ἀποπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης, ὡς πρὸς τὴν περὶ τῆς φύσεως τῆς πίστεως δοξασίαν. Μέχρις ἐσχάτων ἐδοξάζετο ὅτι τὸ ὄργανον τῆς πί-

στεως ἦτο ὁ παραστάτης τῶν ἐμπορευμάτων. Ἡ συναλλαγματικὴ λ. χ. ἐθεωρεῖτο γενικῶς, ὡς παριστάουσα ἢ ἀντιπροσωπεύουσα τὰ ἐμπορεύματα, δι' ὧν αὐτὴ ἀνταλλάσσεται· ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη βαθμηδὸν ἐγκαταλιμπάνεται καὶ ἕτερα ἤδη ἀντικαθίσταται. Ὁ θόρτων ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ὁ δημιουργός, ἢ μᾶλλον ὁ διαδόσας τὴν ἰδέαν ταύτην· ἀλλὰ σήμερον μόνον οἱ ἀτελῆ περὶ τῆς φύσεως τῶν πιστοτικῶν ὀργάνων γνώσιν ἔχοντες συγγραφεῖς ὁμιλοῦν περὶ συναλλαγματικῶν ἀντιπροσωπευουσῶν τὰ ἐμπορεύματα ἢ τὰ πράγματα. Εἶναι ἤδη τοῖς πᾶσι γνωστὸν, ὅτι οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ συναλλαγματικῶν καὶ τῶν δι' αὐτῶν ἀγοραζομένων ἢ ἀνταλλασσομένων ἐμπορευμάτων ἢ πραγμάτων· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ δὲν παριστᾷ οὐδὲ τὸ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενον χρῆμα, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἐπομένως σχέσιν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῆς καὶ εἰδικοῦ τινος ποσοῦ χρήματος· ἀλλ' ὅτι αὕτη εἶναι ἀπλῆ ὑποχρέωσις μελλούσης πληρωμῆς χρήματος, καὶ παράγει τὴν ἀξίαν τῆς ἐκ μόνης τῆς πεποιθήσεως ἢ τῆς ἐμπιστοσύνης ὅτι, ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ εἰς τὸ μέλλον θέλει ἀνταλλαχθῆ ἀντὶ χρημάτων. Ἀλλ' ἡ αὕτη πλάνη, ἣτις διαδοθεῖσα καὶ πιστευθεῖσα, ὡς πρὸς τὰ χρήματα πρῶτον, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὰ συναλλάγματα, καὶ ἦτις ἐπὶ τέλους, καὶ τοὶ ἀνατραπέισα ἐντελῶς δι' ἰσχυρῶν καὶ ἀναμφιλέκτων ἐπιχειρημάτων, εἶναι μολταῦτα ἢ ὑπερισχύουσα ἤδη ὡς πρὸς τὰ τραπεζογραμμάτια. Τὸ τραπεζογραμμάτιον βεβαίως εἶναι ὑπόσχεσις πληρωμῆς χρημάτων καὶ ἡ ἐκδόσασα αὐτὸ τράπεζα εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ κρατῇ εἰς τὸ ταμεῖόν τῆς ποσὸν χρημάτων πρὸς ἐξαργύρωσιν τῶν γραμματίων τῆς ἐπὶ τῇ αἰτήσεϊ ὑπετέθη ἐπομένως ὅτι τὰ τραπεζογραμμάτια ἀντιπροσωποῦσι χρήματα· ὅτι δὲ ταῦτα δὲν ἀντιπροσωπεύουσι χρήματα, οὔτε τὰ ὄργανα πίστεως εἶναι σημεῖα ἢ παραστατικά ἀξίας, τὸ ὁμολογοῦσιν ἤδη καὶ οἱ μᾶλλον ἐπίσημοι συγγραφεῖς. Ἀπεναντίας τὰ τραπεζογραμμάτια εἶναι ἀνεξάρτητα ἀντικείμενα ἀξίας. Θέλομεν ἐπομένως εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὀλίγας παρατηρήσεις μας προσπαθήσει, ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς, ν' ἀποτελειώσωμεν τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε ἀπὸ ἄλλους καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρήματα, ἐπεκτείνοντες τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων ὀργάνων τῆς πίστεως.

Ὅταν δύο ἰδέαι, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον ὁμοίαι, ἀλλ' οὐσιωδῶς διάφοροι, ἐκφέρονται, ὁ μᾶλλον κατάλληλος, καθ' ἡμᾶς, τρόπος τῆς καταδείξεως τῆς μεταξὺ αὐτῶν διαφορᾶς εἶναι νὰ φέρωμεν ταύτας εἰς ἀντιπαράθεσιν· θέλομεν πειραθῆ ἐπομένως ν' ἀποδείξωμεν τὴν ἀνωτέρω πρότασιν, ἢ δοξασίαν, ἀντιπαραβάλλοντες τὰ τραπεζογραμμάτια μὲ ἕτερον τινὰ τάξιν ἐμπορευσίμων ὀργάνων μετὰ τῶν ὁποίων

(1) Πρὸς λεπτομερῆ συζητήσιν τοῦ θέματος, ὄρα Macleod. on Banking.

(2) Sur la formation et la distribution des richesses. § 48.

τὰ τραπεζογραμμάτια πολλάκις συγχέονται μὲν, ἀλλ' ἀπὸ τὰ ὅποια ἐντελῶς διαφέρουσι κατ' οὐσίαν, μάλιστα ἐπὶ τῆς συγχύσεως τῶν δύο αὐτῶν εἰδῶν τοῦ ἐμπορευσίμου ὀργάνου, ἢ περὶ χρημάτων ἰσχύσασα ποτὲ ἐν Εὐρώπῃ θεωρία στηρίζεται. Τὰ ἕτερα ταῦτα ἐμπορεύσιμα ὄργανα εἶναι αἱ φορτωτικά, ἢ αἱ ἀποδείξεις τῶν εἴτε δημοσίων εἴτε ἰδιωτικῶν ἀποθεματοφυλάκων, ἅτινα φέρουσι σημεῖά τινα ὁμοιότητος κατ' ἐπιφάνειαν μὲ τὰ συναλλάγματα, καὶ συχνὰ ὑπολαμβάνονται ὡς τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀπὸ τὰ ὅποια ὅμως εἶναι ὅλως κατ' οὐσίαν διάφορα· ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν πρόκειται ἤδη. Τὰ ὄργανα τῆς πίστεως περὶ ὧν ἤδη ἐνδιαφερόμεθα, καὶ μὲ τὰ ὅποια ἡ φορτωτικὴ καὶ ἡ ἀπόδειξις θεματοφύλακος τὰ μάλιστα ὁμοιάζουσι κατ' ἐπιφάνειαν, εἶναι τὰ τραπεζογραμμάτια· καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτῶν ἀντιπαράστασιν τούτων ἐμβαίνομεν ἤδη.

Ὅταν περιουσία κατατίθεται εἴτε εἰς τὰς δημοσίου, εἴτε εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας ὁ παρακαταθέτων ἰδιοκτῆτης ταύτης λαμβάνει ἔγγραφον ἀπόδειξιν, φανερόνουςαν τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς παρακαταθέσεως περιουσίας ἀπὸ τὸν ἀποθεματοφύλακα, ἧτις ἀποτελεῖ τὸ ἐπὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀναφερομένης περιουσίας τοῦ παρακαταθέτου δικαίωμα, καὶ τὸ ὅποσον οὗτος δύναται δι' ὀπισθογραφῆσεως νὰ μεταβιβάσῃ εἰς οἰονδήποτε καὶ ἂν θέλει, καὶ οὗτος εἰς ἕτερον, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ πλοίαρχος ἐμπορικοῦ πλοίου ἐπίσης δίδει ἔγγραφον ἀπόδειξιν παραλαβῆς ἐμπορευμάτων ἢ πραγμάτων, ἐπιβιβασθέντων εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ διοικούμενον πλοῖον εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην αὐτῶν, ἢν ὁ ἐκφορτωτῆς ἢ ἰδιοκτῆτης αὐτῶν δύναται ἐπίσης νὰ μεταβιβάσῃ δι' ὀπισθογραφῆσεως εἰς οἰονδήποτε θελήσῃ, καὶ οὗτος πάλιν εἰς ἕτερον, καὶ οὕτω καθεξῆς· καὶ ὁ τελευταῖος κάτοχος τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἀποθεματοφύλακος ἢ τῆς φορτωτικῆς δύναται, δυνάμει τῆς ἀνά χειρὰς του ἀποδείξεως, νὰ παραλάβῃ τὰ ἐν ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω ἔγγραφοῦ ἀποδείξεων ἀναφερόμενα πράγματα, ἢ ἐμπορεύματα ἐπὶ τῇ αἰτήσει.

Ὅταν τις καταθέτῃ ἐπίσης ἀργύριον εἰς τὴν Τράπεζαν λαμβάνῃ τραπεζικὰ γραμμάτια ἴσου ποσοῦ ἀξίας τοῦ παρακατατεθέντος παρὰ τῇ τραπεζῇ ἀργυρίου, τὰ ὅποια γραμμάτια, πρότερον μὲν μεταβιβάζοντο ὑπὸ τοῦ κατόχου δι' ὀπισθογραφῆσεως εἰς οἰονδήποτε ἕτερον, καὶ οὗτος πάλιν μεταβιβάζε ταῦτα εἰς ἕτερον ἐπίσης, καὶ οὕτω καθεξῆς· καὶ ὁ τελευταῖος κάτοχος τῶν περὶ ὧν πρόκειται γραμματίων ἐδύνατο, ἐπὶ τῇ αἰτήσει νὰ λάβῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτῶν παρὰ τῇ ἐκδοσάσῃ ταῦτα τραπεζῇ· ἤδη ὅμως ἢ εἰς μεταβιβάσιν αὐτῶν ὀπισθογραφῆσαι περιήλθεν εἰς ἀχρησίαν. Ἀλλὰ τοῦτο κατ' οὐδὲν ἐπιβιβάζει τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ζήτημα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ

τῆς φορτωτικῆς, ἢ τῆς περὶ καταθέσεως περιουσίας ἀπόδειξις τοῦ θεματοφύλακος δικαιούται, δυνάμει ταύτης, νὰ παραλάβῃ τὰ ἐν ἐκάστη αὐτῶν ἀναφερόμενα πράγματα, ἐπὶ τῇ αἰτήσει· καθὼς ὁ κάτοχος τραπεζικῶν γραμματίων δικαιούται ἐπίσης νὰ λάβῃ τὴν ἐξόφλησιν αὐτῶν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει, καὶ ἔπειδὴ ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω ἔγγραφοῦ ἀποδείξεων εἶναι ἐμπορεύσιμος, κοινῶς πιστεύεται ὅτι εἶναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως· καὶ ὅτι καθὼς αἱ φορτωτικαὶ ἢ αἱ ἀποδείξεις καταθέσεως περιουσίας παριστῶσι τὰ ἐν αὐταῖς ἀναφερόμενα ἐμπορεύματα ἢ πράγματα, τοιοῦτοτρόπως τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια παριστῶσιν ἐπίσης τὸ ἐπ' αὐτῶν ἐπιτυπούμενον χρηματικὸν ποσόν. Ἡ γνώμη αὕτη πρότινος ἀμφισβητήθη εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐσχάτως ἀπεδείχθη σφαλέρᾳ· καὶ ὀρθῶς· διότι, ἂν καὶ τὰ ὄργανα ταῦτα φέρουσιν κατ' ἐπιφάνειαν ὁμοιότητά τινα ἐν μέρει, εἶναι ὅμως ἐντελῶς διαφόρου φύσεως· ἢ δὲ κατανόησις τῆς φύσεως τῆς μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω ἀποδείξεων διακρίσεως ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τῆς περὶ χρημάτων θεωρίας. Ἡ τῶν δύο διαφόρου φύσεως ὀργάνων σύγχυσις ἐγκτεται εἰς πλάνην δύο διαφορῶν περὶ τούτου σχολῶν· καὶ εἰς τὴν μὴ κατάληψιν τῆς διακρίσεως ταύτης στηρίζονται ὅλοι αἱ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἐκ χαρτίου συνισταμένης κυκλοφορικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀξίας δοξασίαι, διὰ γαιῶν· δηλαδὴ, ἐμπορευμάτων, δημοσίων ὁμολόγων καὶ ἄλλων εἰδῶν περιουσίας. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ περὶ χρημάτων θεωρία τοῦ Law, ἧτις, εἰρήσθη ἔμπαρόδω, ἐπέφερε τρομερωτάτας καταστροφὰς εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον ἐν γένει, καὶ ἧτις ἐγκτεται εἰς τὴν ρίζαν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ περὶ τραπεζῆς συστήματος τῆς Ἀμερικῆς, καὶ πράγματι ἐνυπάρχει εἰς πᾶν σύστημα τραπεζῆς στηριζόμενον ἐπὶ τῆς μέχρι πρὸ ὀλίγου δοξαζομένης ἀρχῆς περὶ τῆς κυκλοφορίας, ἀπέναντι τῆς περὶ χρημάτων ἤδη δοξασίας. Αἱ δύο εἰρημέναι σχολαὶ διαχωρίζονται κατὰ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων· διότι, ἢ μίᾳ προσθεύει ὅτι τὸ ποσὸν τῶν πιστωτικῶν αὐτῶν ἀξιῶν πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἐκτοπιζομένου ὑπ' αὐτῶν ποσοῦ τῆς ἀξίας τῶν χρημάτων, ἢ δὲ προσθεύει ὅτι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἢ αἱ πιστωτικαὶ αὐταὶ ἀξίαι δύνανται ν' ἀναβιβασθῶσιν εἰς τὸ ποσὸν τοῦ νὰ ἀντιπροσωπῶσιν ὅλας ἐν γένει τὰς ἐν τῷ τόπῳ ἀξίας, καθὼς καὶ τὸ χρηματικόν, καὶ, ὡς λέγουσι, νὰ θέσωσιν εἰς κυκλοφορίαν ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀξιῶν. Χάριν δὲ πλειοτέρας σαφηνείας ἀσηγούμεθα τὸν τρόπον τῆς γενέσεως ἐκάστου εἶδους τῶν ἀνωτέρω πιστωτικῶν ὀργάνων.

Ὅταν τις παραδίδῃ εἰς ἕτερον ἐμπορεύματα ἢ περιουσίαν, εἴτε διὰ νὰ τὴν μεταφέρῃ, εἴτε διὰ νὰ τὴν φυλάξῃ, ἀντ' αὐτοῦ λαμβάνει ἔγγραφον ἀπόδειξιν

ἀπὸ τὸν λήπτην περὶ τῆς παραλαβῆς του, καὶ ἂν μὲν τὰ παραδοθέντα τῷ λήπτη εἴναι πρὸς μεταφορὰν, ἢ διδομένη παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην ἔγγραφος ἀπόδειξις καλεῖται φορτωτικὴ· ἐὰν δὲ πρὸς φύλαξιν ἀπλῶς, ἢ διδομένη ἀπόδειξις καλεῖται ἀπόδειξις παρακαταθήκης. Ἄλλ' εἰ καὶ ὁ παραλαμβάνων τὰ πράγματα ἢ τὴν περιουσίαν δίδει εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην ταύτης ἀπόδειξιν τῆς παραλαβῆς τῆς, δυναμένης νὰ μεταβιβασθῇ δι' ὀπισθογραφίσεως ὑπὸ τοῦ κατόχου εἰς ἕτερον, ὁ ἐκδότης τῆς ἀποδείξεως, θεματοφύλαξ ἢ πλοίαρχος, ὑπόσχεται νὰ παραδώσῃ τὴν ἐν τῇ ἔγγραφῳ ἀποδείξει ἀναφερομένην περιουσίαν εἰς ὅτινα αὐτὴ ἤθελεν περιέλθῃ ἢ διαβιβασθῇ νομίμως. Ἡ ἔγγραφος αὕτη ἀπόδειξις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα πράγματα συνιστῶσι λοιπὸν μίαν μόνην ἰδιοκτησίαν. Ὁ πλοίαρχος ἢ ὁ θεματοφύλαξ οὐδὲν δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἔχει ἐπὶ τῆς παραδοθείσης αὐτῇ περιουσίας, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ μεταφέρῃ ἢ νὰ διαφυλάξῃ αὐτὴν ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ τὴν παραδώσῃ, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ, εἰς τὸν νόμιμον αὐτῆς ἰδιοκτῆτην ἢ πραγματικὴν ἰδιοκτησίαν ἐπὶ τῆς περιουσίας ἢ τῶν πραγμάτων διαβιβάζεται ὁμοῦ, καὶ εἶναι ἀναπόσπαστος τῆς φορτωτικῆς ἢ τῆς ἀποδείξεως τῆς παρακαταθήκης· ἐκάστη ἐπομένως τούτων θεωρεῖται ὅτι ἀντιπροσωπεῖ ἢ παριστᾷ ἐκείνην τὴν περιουσίαν, ἢ τὰ πράγματα, καθὼς καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἰδιοκτησίαν, καὶ διαβιβάζεται ὁμοῦ μὲ τὴν μεταβίβασιν τοῦ ἔγγραφου. Ἄλλ' ὅταν τις καταθέτῃ χρήματα εἰς τὴν Τράπεζαν, τὸ πρᾶγμα διαφέρει· διότι, τῶν χρημάτων παρακατατεθέντων εἰς τὴν Τράπεζαν, ἢ εἰς ταῦτα ἰδιοκτησία διαβιβάζεται ἐπίσης εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ ἢ ἀπόδειξις τῆς παραλαβῆς αὐτῶν ἢ ἢ δι' αὐτὰ διδομένη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς σημείωσις, ἀπέναντι τῶν παρακατατεθέντων ἐν αὐτῇ χρημάτων, εἶναι ὅλως χωριστὴ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἰδιοκτησίας. Εἰς τὴν γενομένην μεταξὺ τῶν πράξιν ὁ μὲν ἰδιοκτῆτης τῶν χρημάτων καταθέτων τὰ χρήματά του εἰς τὴν Τράπεζαν μεταβιβάσει συγχρόνως καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, καὶ ἀντ' αὐτῶν λαμβάνει παρὰ τῆς Τραπεζῆς ὄργανον πίστεως ἴσης ἀξίας τῶν παρακατατεθέντων ἐν αὐτῇ χρημάτων. Τὸ πιστωτικὸν τοῦτο ὄργανον δὲν εἶναι τίτλος δικαίωματος ἐπὶ εἰδικοῦ τινος ἀργυρίου, ἀλλὰ γενικὸν δικαίωμα αἰτήσεως χρημάτων.

Τὸ τραπεζικὸν γραμματίον ἢ ἢ σημείωσις ἢ ἐκδοθεῖσα ἀπέναντι τοῦ παρακατατεθέντος ἐν αὐτῇ χρηματικοῦ ποσοῦ κυκλοφορεῖ ἀνεξαρτήτως τοῦ παρακατατεθέντος παρὰ τῇ Τραπεζῇ χρηματικοῦ ποσοῦ καὶ λαμβάνει τὴν ἀξίαν τῆς ἀπὸ τὴν γενικὴν ἐμπιστοσύνην, ὅτι αὕτη δύναται ν' ἀνταλλαχθῇ ἀντὶ χρημάτων τὴν στιγμὴν τῆς αἰτήσεως τοιούτων.

Εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, δηλαδὴ τῆς φορτωτικῆς ἢ τῆς ἀποδείξεως τοῦ θεματοφύλακος, ὑπάρχει παράδοσις καὶ παραλαβὴ ἐνεχύρου καὶ ὑπόσχεσις ἀποδόσεως αὐτοῦ. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμοίως, οὐδὲν τοιοῦτον συμβαίνει, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας γίνεται πώλησις χρημάτων εἰς τὴν Τράπεζαν. Ὅταν καταθέτῃ τις χρήματα εἰς τὴν Τράπεζαν, ἢ πραγματικὴ διαπραγματεύσεσις εἶναι πώλησις χρημάτων εἰς τὴν Τράπεζαν, μετὰ τοῦ δικαίωματος μεταπωλήσεως ἴσου ποσοῦ χρημάτων, κατ' ἀρέσκειαν. Ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως δὲ ταύτης γεννᾶται ἢ μᾶλλον δημιουργεῖται πραγματικῶς νέα περιουσία· δηλαδὴ τὸ πιστωτικὸν ὄργανον ἢ ἢ ὑπόσχεσις πρὸς πληρωμὴν, ἣτις δύναται νὰ διέλθῃ ἀπείρους χεῖρας, ἐπὶ τῇ πίστει ἀπλῶς ὅτι θέλει ἀνταλλαχθῇ ἀντὶ χρημάτων ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ. Δῆλον ἐπομένως ὅτι ἢ σημείωσις, ἢ τὸ τραπεζικὸν γραμματίον τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς δὲν ἀντιπροσωπεύει χρήματα εἰς τὴν ἐννοίαν, εἰς ἣν αἱ ἀνωτέρω περὶ ὧν πρόκει ἐγγραφοὶ ἀποδείξεις ἀντιπαριστῶσιν ἢ ἐκπροσωποῦσι περιουσίαν ἢ πράγματα, ἀλλ' εἶναι ἀνταλλακτέον δι' ἀργυρίου, ἢ χρημάτων· ἐὰν ἢ Τράπεζα ἦτο ἀπλοῦς ἐγγυητὴς, εἴτε διὰ τὴν ἀσφαλῆ μεταβίβασιν, ἢ φύλαξιν ἀπλῶς τοῦ ἐν αὐτῇ καταθετομένου ἢ παραδιδόμενου χρήματος, ἢ ὡς τὰ ἄλλα εἶδη τῶν ἐξασφαλιστικῶν καταστημάτων, περιουσίας, διαθηκῶν κτλ. οὐδεμίαν νέα ἰδιοκτησία ἤθελε δημιουργεῖται εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων διαπραγματεύσεσις τῆς, καὶ τότε οὐδὲν δικαίωμα ἤθελεν ἔχει νὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἐν αὐτῇ κατατιθέμενα χρήματα πρὸς ἰδίους αὐτῆς σκοποὺς ἢ κέρδος. Ἄλλως ὁ περὶ ἐγγυήσεως ἢ ἐνεχύρου νόμος εἶναι αὐστηρὸς κατὰ παντός, εἴτε τραπεζίτης, εἴτε πλοίαρχος, εἴτε ἀποθεματοφύλαξ εἶναι οὗτος, μετατρέποντος ἢ χρωμένου πρὸς ἰδίους σκοποὺς ἢ διὰ ὄφελος τὴν εἰς τὴν φύλαξιν του ἐμπιστευθεῖσαν περιουσίαν. Ἄλλ' εἰς τὴν περὶ ἢ πρόκειται περίπτωσιν, τοῦ χρήματος περιελθόντος διὰ καταθέσεως εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Τραπεζῆς, ἢ ἐπ' αὐτοῦ ἰδιοκτησία περιέρχεται ἀπολύτως εἰς τὴν Τράπεζαν, καὶ αὕτη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ μεταχειρισθῇ καθ' οἴονδήποτε τρόπον αὕτη κρίνει συμφέρον πρὸς ἴδιον αὐτῆς ὄφελος. Ἡ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς σημείωσις ἢ πιστωτικὸν ὄργανον εἶναι ὅλως διόλου χωριστὸν ἀπὸ πάσαν ἄλλην σχέσιν εἰδικοῦ τινος χρήματος καὶ αὐτοτελοῦς ἀξίας. Αὕτη εἶναι ἢ θεμελιώδης διάκρισις μεταξὺ πιστωτικῶν ὀργάνων καὶ ἔγγραφων ἀποδείξεων, ἣτοι φορτωτικῆς, ἀποδείξεως παρακαταθήκης κτλ., ἢ παριστώσα ἀνυπερβλήτων διάφραγμα κατὰ τῆς συγχύσεως αὐτῶν· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, αἱ τῆς δευτέρας ταύτης κατηγορίας ἐγγραφοὶ ἀποδείξεις εἶναι ἀχώριστοι τῆς τοῦ δικαίωματος τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πραγμάτων.

ἢ τῆς περιουσίας τῆς μνημονευομένης ἐν αὐτοῖς ἀντιπροσωπεύουσιν ἐπομένως ταύτην καὶ ὡς τοιαῦται, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χωριστὰ αὐτῆς ἀντικείμενα ἰδιοκτησίας· ἐνῶ τὰ τῆς πρώτης εἶναι ἐντελῶς χωριστὰ καὶ ἀνεξάρτητα, ἢ αὐτοτελῆ ἀντικείμενα ἰδιοκτησίας· οὐδόλως ἐπομένως ἀντιπροσωπεύουσιν ὠρισμένα ἢ εἰδικὰ χρήματα. Τὰ τραπεζιτικά γραμμάτια καὶ τὰ συναλλάγματα εἶναι πίστις· αἱ φορτωτικαὶ καὶ ἄλλο εἶδος ἀποδείξεων, δὲν εἶναι πίστις.

Ὅτι δὲ τὰ τραπεζιτικά γραμμάτια εἶναι ἀντικείμενα ἀνεξαρτήτου ἢ αὐτοτελοῦς ἀξίας, καταδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι ταῦτα κυκλοφοροῦντα ἐκτοπίζουσι τὰ μεταλλικὰ νομίσματα· διότι ταῦτα ἐκτελοῦσι τὴν αὐτὴν λειτουργίαν δι' ὀλιγωτέρας δαπάνης. Τὸ τραπεζιτικὸν γραμμάτιον εἶναι ἀντικαταστάτης τοῦ μεταλλικοῦ νομίσματος, συχνότατα πολὺ ἐπικίνδυνος ἀντικαταστάτης ἀληθῶς, καὶ ὅμως τοιοῦτος ὅστις ἔχει αἰετὴν τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐκδιώκῃ τὸν ἀντίπαλόν του. Ἀλλ' οὐδεὶς ποτε ἐθεώρησε τὴν φορτωτικὴν ὡς ἀντικαταστάτην τῶν ἐκπροσωπουμένων ὑπ' αὐτῆς ἐμπορευμάτων. Ὑπερβάλλον ποσὸν τραπεζογραμματίων τιθέμενον εἰς τὴν κυκλοφορίαν ὑποτιμᾷ τὰ μεταλλικὰ νομίσματα· ἀλλ' οὐδέποτε ὑπ' οὐδενὸς ἐλέχθη ὅτι ἡ φορτωτικὴ, ἢ ἡ ἀπόδειξις θεματοφύλακος ὑποτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὅποια παριστᾷ. Τὸ τραπεζογραμματίον ἐκθίδεται ἀντὶ νομίσματος, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδέποτε ἐσκέφθη ὅτι ἐδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ φορτωτικὴν, ἢ ἀπόδειξιν θεματοφύλακος ἀντὶ ἐμπορευμάτων· ὁ κάτοχος τραπεζογραμματίου νομίζει αὐτὸ ἰσάξιον τῶν ἀναφερομένων εἰς αὐτὸ χρημάτων, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδέποτε ἐφάντασθη κἄν ὅτι φορτωτικὴ ἦτο ἰσάξια ποσοῦ ἑτέρου ἐμπορεύματος. Οἱ ἄνθρωποι θέτουν εἰς τὰ βελάντια τῶν τραπεζιτικῶν γραμμάτων θεωροῦντες ταῦτα ὡς μετρητὰ· διότι, ἐκεῖνα ἐκτελοῦν τὴν αὐτὴν λειτουργίαν, ἣν ταῦτα ἐκτελοῦσιν· ἀλλ' οὐδεὶς οὐδέποτε ἐπίστευσεν ὅτι φορτωτικὴ ἢ ἀπόδειξις θεματοφύλακος, ἐδύνατο νὰ ἦνε ἄρτος ἢ ἄλλο τι ἀναγκαῖον τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ τὸν προορισμὸν τινὸς ἐξ αὐτῶν. Θέτομεν λοιπὸν τὴν ἐξῆς ὡς θεμελιώδη ἰδέαν τῆς πολιτικῆς Οἰκονομίας, ἐξαγομένην ἐκ τῶν ἀνωτέρω. Ὅτι τὰ μὲν τραπεζιτικά γραμμάτια εἶναι ἀνεξάρτητα, ἢ αὐτοτελεῖς οἰκονομικαὶ οὐσίαι· αἱ δὲ φορτωτικαὶ καὶ ἑτέρον εἶδους ἀποδείξεις εἶναι ἀπλῶς ἐπισημειώσεις ἢ σύμβολα πραγμάτων ἢ περιουσίας, μὴ ἔχουσαι οὐδεμίαν χωριστὴν αὐτῶν ἀξίαν.

(Ἐπιτετατὸ τέλος.)

ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΗΔΕΙΑ ΠΑΡΑ ΤΑΡΤΑΡΟΙΣ.

Τὴν ἰατρικὴν ἐν Ταρταρίᾳ ἐπαγγέλλονται οἱ Λάμαι ἢτοι οἱ ἱσρεῖς. Μόλις ἀσθενήσῃ τις καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ τρέχουσιν εἰς τὸ πλησιέστερον μοναστήριον ἵνα καλέσωσιν ἰατρὸν· οὗτος δὲ ἐρχόμενος ψάσει τοὺς σφυγμοὺς τοῦ ἀσθενοῦς, περιφέρων τοὺς δακτύλους εἰς τὰς ἀρτηρίας τῶν καρπῶν τῶν χειρῶν τοῦ πάσχοντος ὡς ἂν ἐπαιζεν ἐγχορδὸν ὄργανον. Ἀφοῦ δὲ ἐξετάσῃ μετὰ προσοχῆς τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἀπαγγέλλει τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὰς θρησκευτικὰς ἰδέας τῶν Ταρτάρων, τὸ πάσχον μέρος κατέχεται ὑπὸ τοῦ Τζυγκοῦρ ἢ διαβόλου, πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐξορκισθῇ οὗτος διὰ ἰατρικῆς τινος θεραπείας. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι οἱ Λάμαι δὲν εἶναι μόνον ἰατροὶ ἀλλὰ καὶ φαρμακοποιοὶ, καὶ ὅτι τὰ φάρμακα σύγκεινται πάντοτε ἐκ φυτῶν μεταβεβλημένων εἰς κόνιν τὴν ὁποίαν βράζοντες ἢ συγκολλῶντες στρογγυλίζουσι διὰ τῶν δακτύλων ἐν εἴδει καταποτίου. Ὄταν ἡ μικρὰ ἀποθήκη τῶν καταποτίων κενωθῇ ὁ ἰατρὸς δὲν ταράττεται, ἀλλὰ γράφων ἐπὶ τεμαχίου χάρτου τὸ ὄνομα τῶν φαρμάκων χρίζει διὰ σιάλου καὶ στρογγυλίζει αὐτά. Ὁ δὲ ἀσθενὴς καταπίνει τὰ χαρτῖα ταῦτα μετὰ μεγίστης πεποιθήσεως ὡς ἂν ἦσαν ἀληθῆ καταπότια· διότι, κατὰ τοὺς Ταρτάρους, εἴτε τὸ ἰατρικόν, εἴτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ καταπίνει τις, ἢ ἐνέργεια εἶναι ἡ αὐτή.

Μετὰ τὴν ἰατρικὴν θεραπείαν τὴν γενομένην πρὸς ἐξορκισμόν τοῦ διαβόλου, ὁ Λάμας διορίζει προσευχὰς ἀναλόγους πρὸς τὴν σημαντικότητά τοῦ δαίμονος τὸν ὁποῖον πρόκειται ν' ἀποδιώξῃ. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ ἀσθενὴς εἶναι πτωχὸς, μικρὸς εἶναι καὶ ὁ διάβολος, καὶ διὰ τοῦτο αἱ προσευχαὶ γίνονται συντομώτεραι καὶ ταπεινότεραι· ἐνίοτε μάλιστα περιορίζονται εἰς ἀπλοῦν τύπον ἐξορκισμοῦ, ἢ καὶ οὔτε καταπότια δίδονται, ἀλλὰ περιμένουσι μεθ' ὑπομονῆς ἢ νὰ ἰατρευθῇ ἢ ν' ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὁρμονοθά. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀσθενὴς εἶναι πλούσιος, εἴαν εἶναι κύριος πολυαριθμῶν ποιμνίων ἢ θεραπεία διαφέρει. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ πεισθῶσι καλῶς ὅτι ὁ διάβολος, οὗ τινος ἢ παρουσία ἐγέννησε τὴν νόσον, εἶναι ἰσχυρὸς καὶ φοβερὸς, ἐκ τῶν ἀρχιδαιμόνων· καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι ὀρθὸν μέγας διάβολος νὰ ταξειδεύῃ ὅπως οἱ μικροί, πρέπει νὰ δίδωσιν αὐτῷ ὠρτιον ἔνδυμα, ὠρτιον πῖλον, ὠρτῖα ὑποδήματα καὶ μάλιστα νέον καὶ ῥωμαλέον ἵππον· διότι ἂν δὲν δώσωσιν ὅλ' αὐτὰ, βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἀναχωρεῖ, καὶ μάτην θὰ εἰδί-